

Kirjoitus jatkaa Enontekiön suurtuntureiden kasviston esittelyä (Väre ym. 2008, 2010, 2015, 2016, 2020, Väre & Kaipainen-Väre 2020a,b).

Kilpisjärvellä, Saanan (pohjoissaameksi Saná) koillis- ja pohjoispuolella on kolmelakinen Jehkasien (Jiehkás) tunturirypäs. Niistä eteläisin, Iso-Jehkas (955 m mpy.), on pinta-alaltaan laajin, keskimmäinen Korkea-Jehkas (960 m) korkein, ja pohjoisin Pikku-Jehkas (Unna-Jiehkás, 625 m) on pienin ja matalin.

1 km

© Maanmittauslaitos

Tarkasteltava alue (23 km²) rajautuu etelässä Mäsetjärviin (678 m), lounaassa Saana-järveen (680 m) ja Skirhasjohkaan, lännessä Käsivarrentiehen ja koillisessa viivasuoraan vedettyyn Norjan ja Suomen rajaan. Pohjoisin piste on noin 7783:3252 YKJ.

Alue on enimmäkseen metsänrajan yläpuolella (520–960 m mpy.), mutta Pikku-Jehkasin pohjoispuolella on tunturikoivikoita. Skirhasjohkan varrella on lisäksi yksittäisiä pieniä puita, tunturikoivua (*Betula pubescens* subsp. *czerepanovii*) ja oudanmustuvapajua (*Salix myrsinifolia* subsp. *borealis*). Jokivarressa on muinaisjäännös, arkeologisesti arvokas Nilpan kenttä. Pensaistakin alueella kasvavat vain tunturipaju (*Salix glauca*), kalvaspaju (*S. hastata*), pohjanpaju (*S. lapponum*),

Jehkas-tuntureiden kasvit

HENRY VÄRE & HEIDI KAIPAINEN-VÄRE

Korkea-Jehkas 24.7.2016 © H. Väre

kiiltopaju (*S. phlycticifolia*), kaikki harvakseltaan ja matalina.

Tienoota vallitsevat sekä mereiset, reheväkasvuiset, että mantereiset kuivat tunturikan-kaat. Tuulenpieksemiä hiekkaharjanteita on paikoin, samoin roudan synnyttämiä polygoneja. Pahtoja on vain Norjan vastaisella rajalla.

Alueella on muutama järvi ja lampi. Purot ovat vaatimat-omia, ja niiden virtaama pienee kesän edetessä. Isompia jokia ei ole. Pikku-Jehkasin eteläpuolella on Jiekkásjávri

27.7.1990 © H. Väre

(589 m). Iso- ja Korkea-Jehkasin välillä ovat Veikkolammit (805 m). Korkeimmalla on Iso-Jehkasin nimetön lampi (940 m).

▲ Jiekkásjávriin laskee tunturipuro sen itäpuolelta Korkea-Jehkasin länsirinteeltä. Sen varrella on vaatiasta lajistoa ja järven rannalla hieno niitty.

Lutukka 39. 2023

Kallioperä

Jehkasien tienoo on mannerlaattojen liikkeiden myötä syntyneellä ylityöntölaattojen alueella, Kaledonideilla. Ne muodostuivat siluuri-devonikaudella (450–400 milj. eaa.). Laatat yltävät luoteesta 20 km Enontekiön puolelle noin Luoteis-Lapin arkeisen kambrialueen ikivanhojen gneissien päälle. Alapuolella ovat vanhimmat kivet koostuvat ohuesta pohjakonglomeraattikerroksesta, kivettyneestä rantasorasta, jonka ikä on noin 550 miljoonaa vuotta. Niiden päälle on siirtynyt luoteesta Suomesta puuttuvan Jerta-laatan sedimenttikiviä, jotka sisältävät mm. dolomiittisiä kalkkikiviä ja sinikvartsiittia. Kallioperä on kuitenkin karumpi kuin viereisillä Malloilla ja Saanalla, joilla on runsaasti dolomiitteja. Dolomiitit ovat Korkea-Jehka-

▲ Routivan maan muodostamia kivikehviä eli polygoneja Iso-Jehkasilla.

► Iso-Jehkasin Norjan vastainen pahta jatkuu useita satoja metrejä. Sen pystysuoria seimämiä voi tarkkailla vain kiikareilla.

▼ Norjasta saapuva kulkija ei voi erehtyä mihin maahan on saapunut. Iso- ja Korkea-Jehkasin välinen laakso on alavimmillaan Veikkolammien luona.

28.7.2023 © H. Väre

◀ Iso- ja Korkea-Jehkasin välisten Veikkolammien suomenkielinen nimi ei juuri kunnioita saamenkielistä nimeä Jiehkkašnjoaskejavri. Tässä kirjoituksessa mennään silti helpommalla, vaikka tiedossamme ei ole, kuka tämä Veikko oli.

▼ Pikku-Jehkasin länsipuolella on yksi alueen harvoista kausilammista. Siinä on vettä lumien sulettua, ja kasvukauden edetessä se kuivuu. Jouhivihvilä, *Juncus filiformis*, on kausilammista tyypillinen.

▼▼ Skirhasjokivarressa on muinaisjäännös, arkeologisesti arvokas Nilpan kenttä. Sen niittykasvillisuus ja harva puusto näkyvät kauas.

30.7.2023 © H. Väre

sin lakialueella suppeina paljastumina, ja sen länsirinteellä on vahva kalkkivaikutus.

Päällimmäisenä on Kalakompleksi, kolme varsinaista kaledonista ylityöntölaattaa, Nalganas-, Nabar- ja Vadas-laatat (Lehtovaara 1989). Ylityöntölaatat (norj. *nappe*) ovat melko vaaka-asentoisia, mutta siirrostensa lohkomia. Kompleksille tyypillinen kivilaji arkoosikvartsiitti on niin sanottua tunturiliusketta, joka ylityönnössä sai voimakkaan läpikotaisen liuskeisuuden, ja on erittäin kovaa.

Alueellisesti suurin ja vanhin on Nalganas-laatta. Se on pelkkää arkoosikvartsiittia, josta esimerkiksi Jehkas-tuntureiden yläosa koostuu. Toiseksi nuorin Nabar-laatta on gneissien ja keskiravinteisten amfiboliittien luonnehtimaa, sen yläosa on graniittikiilleliusketta (Lehtovaara 1984, 1995).

Ylityöntölaatat päättyvät Norjan rajan vastaisille jyrkille padoille, lounais-, luoteis- ja länsirinteet ovat verraten loivia, enimmäkseen helpokulkuisia.

13.6.1992 © H. Väre

Aineisto

Jehkasin kasvitiedot ovat etenkin omilta retkiltämme, toisinaan yhdessä ystävien kanssa tehtyjä. Myös muiden kasvihavainnot on huomioitu, samoin tiedot kirjallisuudesta. Suuri osa tiedoista on tallennettu Luonnontieteellisen keskusmuseon *Kastikka*-tietokantaan. Uhanalaisten kasvien esiintymistietoja on tallennettu myös Suomen ympäristökeskuksen sittemmin suljettuun *Hertta*-tietokantaan ja sen jatkajaksi tulleeseen Metsähallituksen *LajiGIS*-järjestelmään. Tiedot ovat haettavissa Lajitietokeskuksen *Laji.fi*-palvelusta. Tulkintaa vaikeutti se, että samaa havaintoa tarkoittavia tietoja on tallennettu eri tietokantoihin, esimerkiksi eri tarkkuudella ja eri sanallisin kuvauksin, jolloin ne ovat *Laji.fi*-palvelussa omina erillisinä havaintoina.

Tässä aineistossa yksi havainto toistui enimmillään kahdeksan kertaa. *Hertta*-tietokannassa yhden esiintymän kaikki tiedot eri ajoilta oli koottu yhden esiintymänimen alle, mikä helpotti ennen vuotta 2020 tehtyjen havaintojen käyttöä. Vanhimmat tiedot ovat kuitenkin harvoin paikannettavissa, kun löytöpaikaksi on annettu usein vain Jehkas.

Alueen kasvitutkijoita

Vaikka Jehkas on helposti saatavissa, ei aluetta ole koettu yhtä kietovaksi kuin Mallaa

► Tunturikeltanoita, *Hieracium alpinum*, on kahta tyyppiä, toisilla mykeröt eivät avaudu (tai jos avautuvat, se tapahtuu hyvin myöhään), ja toisilla ne avautuvat.

ja Saanaa, siitähän huolimatta, että Mallan luonnonpuistossa ja Saanan suojelualueella kulku edellyttää nykyisin viranomaislupaa.

Metsäntarkastaja ja metsänhoitaja Justus Montell (1869–1954) oli ensimmäinen aluetta laveammin tutkinut (Väre 2004). Seuraavassa luetellaan runsaammin havaintoja tehneitä henkilöitä. Satunnaisia havainnot on myös useilta muilta.

- Justus Montell 1911, 1912, 1919, 1932, 1948
- Paavo Kallio, Aarne Vuorisalo, Paavo Niemelä, Holger Sältin 1946
- Henry Väre 1986, 1991, 1998, 2000–2003, 2007
- Risto Virtanen, Henry Väre 1987
- Heidi Kaipianen, Henry Väre 2005, 2023
- Toni Amnell 2003, 2004, 2009, 2012, 2013, 2015, 2016
- Arto Saikkonen 2009
- Inka Kuusisto, Suvi Leskinen, Sanna Mattanen, Matti Piiparinen, Kati Pihlaja 2021

Jehkas-tunturit ovat jääneet vähemmälle huomiolle kuin Käsivarren muut suurttunturit. Mallan ja Saanan läheisyys lie-

nee vaikuttanut. ”Vanhat herat” ovat silti keränneet joi-tain uhanalaisia ja silmälläpidettäviä (NT). Esim. ruijanvihvilä (*Juncus arcticus*) on kerätty vuonna 1930 (A. Kopperi, OULU) ja 1939 (J. I. Liro, OULU). Liro mainitsee keräyspaikaksi Jehkasjunnin, jota ei ole pystytty paikantamaan.

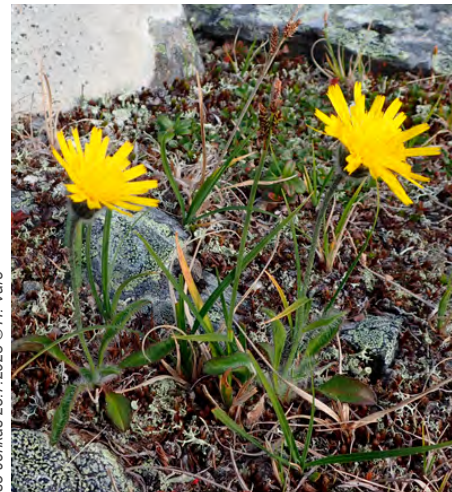
Erityispiirteitä lajistosta

Jehkas on pääasiassa hemiarktista ja alaoarktista vyöhykettä. Kivikot ja aukkoiset tuntureiden lakialueet ja kankaat vallitsevat. Alueen porokanta ylittää laidunten kantokyvyn, ja sen seurauksena jäkäläköt ovat surkeassa kunnossa. Ylilaidunnus näkyy laajoina jäkäläautoina. Talvisaikaan poroja on ruokittava rehulla, sillä kuopiminen läpi lumihangon on hyödyttömiä.

Alueelta on löytynyt 227 putkilokasvilajia ja 12 lajiristeytymää. Kolme apomiktista keltanosektiota on kukin laskettu yhtenä lajina. Risteymistä tavallisimpia ovat vesisaran ja euroopantunturisaran (*Carex aquatilis* × *bigelowii* subsp. *da-*

Korkea-Jehkas 28.7.2023 © H. Väre

Iso-Jehkas 28.7.2023 © H. Väre

▲ Pikku-Jehkas, 30.7.2023 © H. Väire

▲ Tupassara, *Carex nigra* subsp. *juncella*, kasvaa alueella vain lampareiden reunamilla, eikä se ole yleinen.

kasilla ei kasva näiden liekojen välimuotoja eteläisempien rotujen kanssa, mutta etelämpänä Käsivarressa ne eivät ole harvinaisia.

▲ Tuntureiden isoalvejuuri, *Dryopteris expansa*, on huomattavasti vaaleamman vihreä ja matalampi kuin eteläsuomalaiset lajitoverinsa.

cica), euroopantunturisaran ja tupassaran (*C. nigra* subsp. *juncella*), vaivaspajun ja napapajun (*Salix herbacea* × *polaris*) sekä kalvaspajun ja villapajun (*S. hastata* × *lanata*) väliset. Muut ovat eri sara- ja pajuristeymiä.

Saniaisia kasvaa verraten harvakseltaan. Yleisin, mutta ei runsas, on isoalvejuuri (*Dryopteris expansa*). Sen seurassa on usein tunturihiirenporras (*Athyrium distentifolium*) ja toisinaan metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*) tai korpi-imarre (*Phegopteris connectilis*).

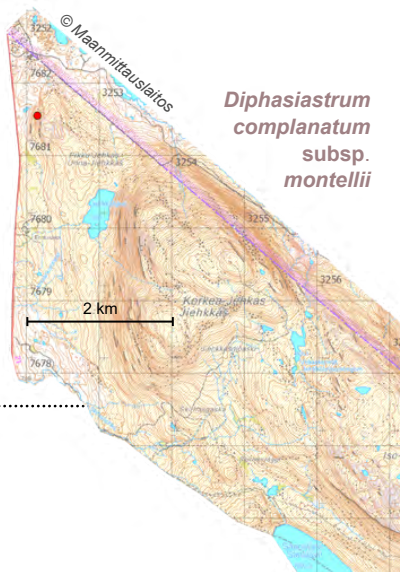
Lieoista tunturilieko (*Diphasiastrum alpinum*) on hyvin yleinen, pohjankeltalieko (*D. complanatum* subsp. *montellii*) hyvin harvinainen. Pohjankeltalieko kasvaa metsänrajan yläpuolella. Nykyisin lajiksi tulkittu pohjanketunlieko (*Huperzia arctica*) on myös yleinen, muttei runsas. Sama koskee pohjanriidenliekoa (*Spinulum annotinum* subsp. *alpestre*). Pohjankatinlieko (*Lycopodium clavatum* subsp. *monostachyon*) on sitä vastoin niukempi. Jeh-

Peltokortteen (*Equisetum arvense*) kohdalla tilanne on sekavampi. Samalla neliometrillä voi kasvaa kevätversoja tekevä isopeltokorte (subsp. *arvense*) ja tunturipeltokorte (subsp. *alpestre*), edellinen kiven suojassa, jälkimmäinen avoimessa kohdassa, alttiina kylmyydelle ja tuulille. Isopeltokorte kasvaa pystynä, tunturipeltokorte maata matavana.

► Tunturilieko, *Diphasiastrum alpinum*, ja ▼ pohjankeltalieko, *D. complanatum* subsp. *montellii*, kasvavat karuilla tunturikankailla, mutta jälkimmäinen on hyvin harvinainen Kilpisjärven ympäristössä.

▲ Pikku-Jehkas, 30.7.2023 © H. Väire

Diphasiastrum complanatum subsp. *montellii*

Iso-Jehkas, Veikkolammet 28.7.2023 © H. Väre

Tunturinurmikan (*Poa alpina*) muunnokset, jyvätunturinurmikka (var. *alpina*) ja itutunturinurmikka (var. *vivipara*) ovat yleisiä. Itusilmullinen tunturilauha (*Deschampsia alpina*) ja itusilmuton nurmilauha (*D. cespitosa*) kasvavat siellä täällä. Kokoelmisamme ei ole välimuodoiksi määritettyjä näytteitä. Itusilmulliset kasvavat kosteammassa ympäristössä ja rinteillä ylempänä.

Kämmeistä Jehkaseilla kasvavat vain pussikämmekkä (*Coeloglossum viride*), harajuuri (*Corallorhiza trifida*) ja tunturivalkokämmekkä (*Pseudorchis straminea*). Pussikämmekkä on verraten yleinen niittykasvi aina 800 metrin korkeudelle asti, harajuuri taas hyvin harvinainen ja tunturivalkokämmekkä erittäin harvinainen.

◀ Tunturilauha, *Deschampsia alpina*, kasvaa etupäässä vesistöjen rantailla, useimmiten tuntureiden yläosien lampien reunoilla.

◀ Nuokkatalvikki, *Orthilia secunda*, ja ▼ lapinpikkulaukku, *Rhinanthus minor* subsp. *groenlandicus* ovat erittäin harvinaisia metsänrajan yläpuolella.

Jehkaseilla kasvaa muutamia boreaalisen vyöhykkeen putkilokasveja, jotka ovat metsänrajan yläpuolella hyvin harvinaisia, kuten edellä mainittu pohjankeltalieko, sekä nuokkatalvikki (*Orthilia secunda*) ja lapinpikkulaukku (*Rhinanthus minor* subsp. *groenlandicus*). Nuokkatalvikkia löytyi vuonna 2023 noin 50 verson neliömetrin alalla 800 metrin korkeudessa. Lapinpikkulaukku kasvoi kostealla nurmilauhaniityllä, seuralaisina mm. pussikämmekkä ja vilukko (*Parnassia palustris*). Pertti Uotila löysi lapinpikkulaukun samoilta tienoilta Masetvärin liepeiltä vuonna 1963 (H).

Alueen ainoa tulokas on nurmirölli (*Agrostis capillaris*). Sitä on havaittu saksalaisten rakentaman Jehkasin huoltotien varrelta.

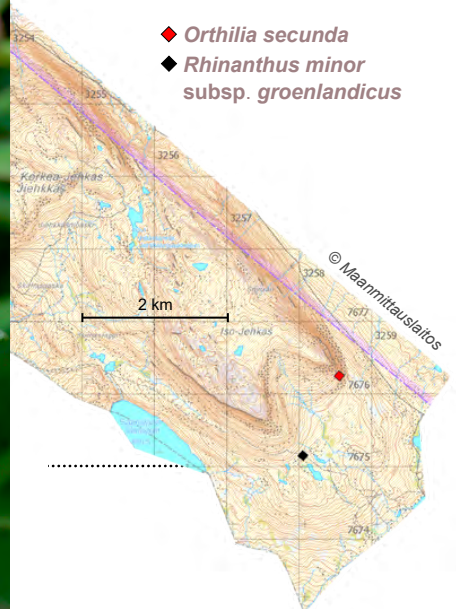
Puronvarret ja tihkurinteet

Jehkasin alueelta puuttuvat Käsivarren perukalle tyypilliset laajat harmaapajukot ja rinesoistumatkin ovat vähäisiä. Suomessa erittäin harvinaisen tunturihilpi (*Phippsia algida*) pysyttelee kylmissä latva-veisissä.

Iso-Jehkas 29.7.2023 © H. Väre

Saana 28.7.2023 © H. Väre

▲ Iturikon, *Micranthes foliolosa*, varsi on tiheään nystykarvainen.

► Skirhasjohka saa alkunsa Iso- ja Korkea-Jehkasin välisestä laakosta. Paikoin se virtaa laattakivien alueella muodostaen näyttäviä portaita.

Tyypillisiä märkien paikkojen kasveja ovat rikot; vanarikoista (*Micranthes*) harvinaisempi iturikko (*M. foliolosa*) ja yleisempi tähtirikko (*M. stellaris*); lehtirikoista (*Saxifraga*) nuokkurikko (*S. cernua*), sinirikko (*S. oppositifolia*) ja purorikko (*S. rivularis*). Ne kaikki kasvavat pahtojen valuvesihyllyillä ja soramailla, joilla kasvillisuus on niukkaa. Muita kosteutta tai märkyyttä suosivia ovat muun muassa mähkä (*Selaginella selaginoides*), lumihärkki (*Dichodon cerastoides*), pohjanruttojuuri (*Petasites frigidus*), noroleinikki (*Ranunculus subborealis*), lettopaju (*Salix myrsinites*), lääte (*Saussurea alpina*) ja karvasyysmaitiainen (*Scorzoneroides autumnalis* var. *pratensis*), sekä heinistä tunturilauha ja tunturinurmikan molemmat muunnokset. *Poa xherjedalica* on hyvin harvinainen.

gidas), noroleinikki (*Ranunculus subborealis*), lettopaju (*Salix myrsinites*), lääte (*Saussurea alpina*) ja karvasyysmaitiainen (*Scorzoneroides autumnalis* var. *pratensis*), sekä heinistä tunturilauha ja tunturinurmikan molemmat muunnokset. *Poa xherjedalica* on hyvin harvinainen.

▲ Lumihärkin, *Dichodon cerastoides*, emiö on tavallisesti kolmivartaloineen, mutta nelivartaloisiakin näkee varsin usein.

► Pohjanruttojuuri, *Petasites frigidus*, ei välttämättä ehdi kukalle vuosittain, mutta heinäkuussa 2023 siemenet kehittyivät hyvin.

◀ Piskuinen purorikko, *Saxifraga rivularis*, ei ole katseen vangitsija, mutta kaunis, kun maltaa pysähtyä ja tarkastella sitä läheltä.

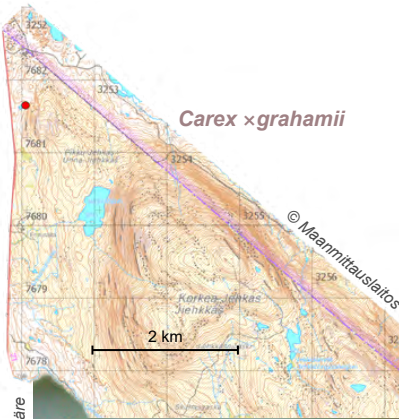

Järvet ja lammet

Vesikasveja on niukasti. Veikkolammissa kasvaa ruskoärviää (*Myriophyllum alterniflorum*), pikkuvitaa (*Potamogeton bertholdii*), hentosätkintä (*Ranunculus confervoides*) ja äimäruohoa (*Subularia aquatica*). Muualta niitä ei ole havaittu, mutta Jiehhkásjärvilta niitä kannattaisi etsiä. Alempana kasvaa kelluslehtistä rantapuntarpäättä (*Alopecurus aequalis*).

► Vesikasveista tapaa tuntureidemme yläosien lammista ja järvistä varmimmin hentosätkimen, *Ranunculus confervoides*.

Loassojärvi 21.7.2007 © H. Väre

114

ISO-Jehkas, Veikkolammet 28.7.2023 © H. Väre

Alueen pohjoisosassa on kausikuiva jousivihvilää (*Juncus filiformis*) kasvava lampi (545 m mpy.). Sen reunustalla kasvaa Suomessa hyvin harvinainen kurmitsansara (*Carex x grahamii*) sekä sen molemmat kantalajit, kiiltosara (*C. saxatilis*) ja luhtasara (*C. vesicaria*). Edellinen on Kilpisjärven ympäristössä yleinen, jälkimmäinen hyvin harvinainen.

Pienialaiset suot

Suot ovat enimmäkseen pieniä, mutta kiiltosaraa kasvaa monin paikoin. Pohjois-Suo-

Pikku-Jehkas 30.7.2023 © H. Väre

▲ Pohjanpalpakkoa, *Sparganium hyperboreum*, löytyy Pikku-Jehkasin länsipuolen kausikuivan lammen rannoilta seuranaan rantaleinkki, *Ranunculus reptans*.

ISO-Jehkas, Veikkolammet 28.7.2023 © H. Väre

men perussuokasvit, aapasara (*Carex rotundata*) ja luhlavilla (*Eriophorum angustifolium*) ovat yleisiä. Nuppiluikista (*Trichophorum*) tupasluikka (*T. cespitosum*) on yleinen, villapääluikka (*T. alpinum*) erittäin harvinainen. Hentosuo-

◀◀ Kurmitsansara, *Carex x grahamii*, on hyvin harvinainen Suomessa. Sekin kasvoi Pikku-Jehkasin länsipuolen kausikostean lammen reunalla, kuten toinen kantalajinsa
◀ kiiltosara, *C. saxatilis*.

▲ Iso-Jehkas, Veikkolammet 28.7.2023 © H. Väre

▲ Tunturipoimulehti, *Alchemilla alpina*, suosii Käsvärressä sen meiresten osien rinteitä ja on Jehkasilla verrattain harvinainen.

◀ Luhtavilla, *Eriophorum angustifolium*, kuuluu tuntureiden matalaturpeisten soiden ja rantojen peruskasvistoon.

lake (*Triglochin palustris*) kasvaa Saanajärven koillispuolella niukkana. Se on Saanan ympäristön letoilla yleisempi. Soilla kasvaa myös purovarsien lajistoa. Korkea-Jehkasin varpuvaltainen länsirinne on hieman soistunut.

Niityt

Rinnenniityt ovat vähäisiä, niitä on pääasiassa Iso- ja Korkea-Jehkasin itärinteillä purojen ja jokien varsilla. Molemmissa kasvaa sirotellusti tunturipoimulehteä (*Alchemilla alpina*). Monet niittyjen kasvit kasvavat usein sirotellusti, kuten tunturikatkeron (*Gentiana nivalis*). Vallitsevia ovat esim. pohjantuokusumake (*Anthoxanthum alpinum*), tummatun-

turikurjenherne (*Astragalus alpinus* subsp. *arcticus*), punakko (*Bartsia alpina*), kullero (*Trollius europaeus*) ja lapinorvokki (*Viola biflora*). Niittyjen kosteissa kohdissa tapaa suo-orvokin (*V. palustris*). Villatunturikallioinen (*Erigeron uniflorus* subsp. *eriocephalus*) kasvaa siellä täällä, tummakallioinen (*E. humilis*) on erittäin harvinainen. Jiekkásjávrin eteläpuolella on laaja niitty, jossa kasvaa säännöllisesti pohjannoidanlukkoa (*Botrychium boreale*). Myös Skirhasjohkan alajuoksulla on yhtenäisiä niittyjä.

Kalliot ja kalliopahdat

Kalkkikivien puuttuessa kalkkinsuosijalajisto on melko niukka. Kalkkinsuosijoita ovat tunturipitkäpalkko (*Arabis alpina*), siroarnikki, tunturilitukka (*Cardamine bellidifolia*), varvassara (*Carex glacialis*), kalliio-

▼ Tunturilitukka, *Cardamine bellidifolia*, kasvaa etupäässä Iso- ja Korkea-Jehkasin Norjan vastaisilla kosteilla kalliohylliillä.

Korkea-Jehkas 28.7.2023 © H. Väre

sara (*C. rupestris*), lapinkynsimö (*Draba lactea*), tunturilapinvuokko (*Dryas octopetala*), itunata (*Festuca vivipara*), tunturipiippo (*Luzula wahlenbergii*), luminurmikka (*Poa arctica*) ja pahtanurmikka (*P. glauca*). Jääleinikki (*Ranunculus glacialis*), pikkuleinikki (*R. pygmaeus*), lumleinikki (*R. nivalis*) ja tunturikohokki (*Silene acaulis*) kasvavat Norjan vastaisilla pahdoilla. Tunturilapinvuokko kasvaa myös kankailla.

Tunturikankaat

Tunturikankaiden kasvillisuus on matalaa, maa kivikkoista ja paikoin routivaa, kivikehiä eli polygoneja muodostavaa. Lapinkastikka (*Calamagrostis lapponica*), lampaanata (*Festuca ovina*), tunturivihvilä (*Juncus trifidus*), vaivaiskoivu (*Betula nana*), pohjanvariksenmarja (*Empetrum nigrum* subsp. *hermaphroditum*) ja puolukkalajit (*Vaccinium*) ovat yleisiä. Liekovarpion (*Cassiope tetragona*) vallitsevat

Korkka-Jehkas 28.7.2023 © H. Väre

Kukattomana pikkuleinikki, *Ranunculus pygmaeus*, on kuin purorikko, *Saxifraga rivularis* – yhtä vaatimaton ja helposti huomiotta jäävä.

kankaat eivät ole laaja-alaisia, niitä on rinteiden yläosissa alkaen 770 metristä mpy.

Lumenviipymät

Lumenviipymät ovat melko pienialaisia. Niiden perusputkilokasvit, vaivaispaju (*Salix herbacea*), lumijäkkärä (*Omalotheca supina*), karvasyysmaitiai-

▲ Lumijäkkärän, *Omalotheca supina*, ja vaivaispajun, *Salix herbacea*, vallitsevat lumenviipymät ovat tyyppisiä Enontekiön Käsivarressa.

◀ Pohjanvariksenmarjan, *Empetrum nigrum* subsp. *hermaphroditum*, asuttamat kankaat ovat paikoin aarien kokoisia. Kypsistä marjoista kannattaa nauttia.

nen ja tunturinurmikan muunnokset sekä maksasammalet ovat tavallisia. Lumenviipymät ovat erityisen uhanalaisia ilmaston lämmitessä (Pääkkö ym. 2018). Kun lumeton kausi pitenee, on hyvinkin mahdollista, että lumenviipymät alkavat kuivua kasvukauden edetessä.

Pikku-Jehkas 30.7.2023 © H. Väre

Somasjärvi 31.7.2018 © H. Väre

Uhanalaiset kasvit

Jehkasin alueella kasvaa tai on kasvanut yksi äärimmäisen uhanalainen (CR), neljä erittäin uhanalaista (EN) ja yhdeksän vaarantunutta (VU) lajia. Lisäksi on havaintoja 38 silmälläpidettävästä (NT) putkilokasvilajista. Euroopan Unionin direktiivilaji tundrasara (*Carex holostoma*) kasvaa alueella harvinaisena. Kaikista edellä mainituista esitetään levinneisyyskartta, hehtaarin tai neliökilometrin tarkkuudella. Vanhimmat havainnot eivät ole paikannettavissa hehtaarilleen.

Silmälläpidettävien kasvien löytöhistoriaa ja ekologiaa ei kuvailla tässä, ekologia vastaa Mallan luonnonpuistoa esittelevässä kirjoituksessa esitettyä (Väre & Kaipainen 2020b). Eräät silmälläpidettävistä kuten harmaakissankäpälä (*Antennaria canescens*), tunturikissankello (*Campanula rotundifolia* subsp. *groenlandica*) ja verkolehtipaju (*Salix reticulata*) lienevät yleisempiä levinneisyyskarttoihin verrattuna. Kaikkia alueen hehtaariuutuja ei ole tutkittu.

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien putkilokasvien määrä Jehkasin alueella on pienempi kuin Kuonjarvarrilla, Toskalarhilla, Porojärvellä, Terbmisvarrilla ja Mallalla (Väre ym. 2008, 2010, 2015, 2016, Väre & Kaipainen 2020a,b), kun uusia luokittelua (Rytttäri ym. 2019) verra-

taan edeltäviin uhanalaistarkasteluihin (Rautiainen ym. 2002, Kalliovirta ym. 2010), vaikka vain numeroita tarkasteltaessa tilanne vaikuttaa päinvastaiselta. Vuoden 2019 (Rytttäri ym. 2019) tarkastelussa ilmaston lämpeneminen ja ylisuuren poroluvun alkuperäisiä elinympäristöjä voimakkaasti heikentävä vaikutus on huomioitu ensimmäistä kertaa, vaikka molempien tekijöiden huomioiminen olisi ollut aiheellista jo edellisissäkin tarkasteluissa. Siksi uhanalaisten ja silmälläpidettävien kasvien lajimäärä on nykyisin selvästi suurempi kuin aiemmin. Tosiasioiden virallinen tunnustaminen tapahtuu aina viiveellä.

Lisäksi ilmaston lämpeneminen uhkaa tuntureiden kaikkia luontotyyppejä (Pääkkö ym. 2019). Kõlivuoriston viimeiset turvapaikat ovat tunturiketjun eteläosan korkeimmilla tuntureilla (Niskanen ym. 2019).

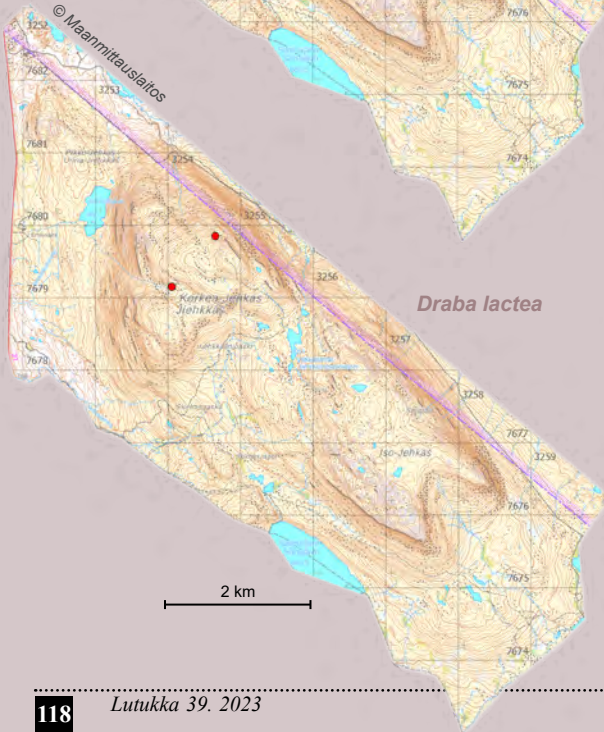
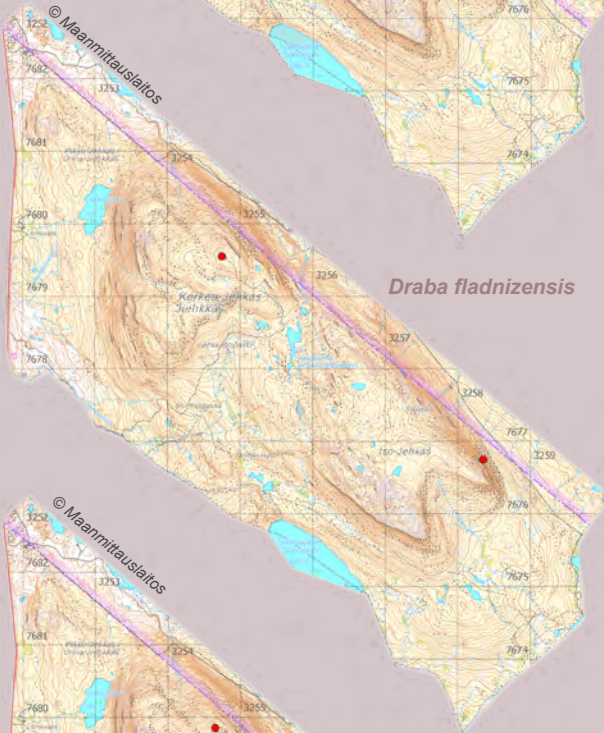
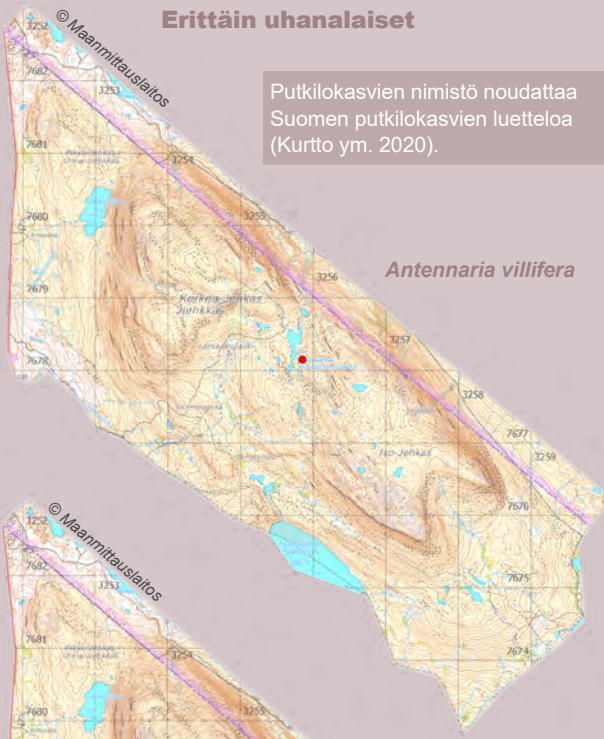

Kartta Jehkas-tunturien uhanalaisten ja silmälläpidettävien kasvien yleisyydestä. Mitä tummempi väri, sitä enemmän näitä kasveja. Valkoinen ruutu = 1 uhanalainen tai silmälläpidettävä kasvi. Tummin punainen ruutu = 13 uhanalaista tai silmälläpidettävää kasvia.

Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä kasvia etenkin pahoilla, jotka ovat Norjan rajan välittömässä tuntumassa sekä Korkea-Jehkasin länsirinteellä. Kartassa ovat mukana kasvit, joista esiintymätietoja on hehtaarin tarkkuudella.

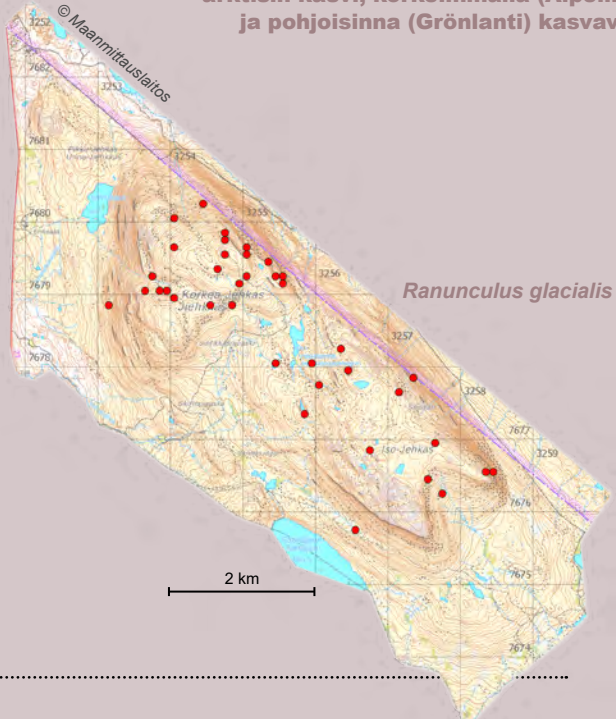
Erittäin uhanalaiset

Putkilokasvien nimistö noudattaa Suomen putkilokasvien luetteloa (Kurtto ym. 2020).

Ranunculus glacialis, Korkea-Jehkas, 28.7.2023 © H. Väre

Jääleinikki on Euroopan alpiinisin ja arktisin kasvi, korkeimmalla (Alpeilla) ja pohjoisissa (Grönlanti) kasvava.

Erittäin uhanalaiset kasvit

Antennaria villifera

Isokissankäpäle löytyi Suomelle uutena vuonna 1911 (Montell 1913, Lindberg 1913), Veikkolampien lähellä olevasta kurusta. Siitä ei ole myöhempiä havaintoja. Isokissankäpäle on yleisempi vasta Jehkasin pohjoiseen (Väre 2012).

Draba fladnizensis

Tunturikymsimö löytyi Jehkasilta vuonna 1948 (Jokela, OULU), mutta löytöpaikka on ilmoitettu epätarasti. Myöhempiä havaintoja on kaksi, Iso-Jehkasin kaakkoisrinteeltä vuonna 1987 (Väre, OULU) ja uusin vuodelta 2007 (Väre, H-Ark.). Kasvupaikat ovat lakialueilla kivi-koissa.

Draba lactea

Lapinkymsimö on ilmoitettu vuonna 1939 Pikku-Jehkasilta (Heik-

ki Roivainen, Laji.fi), mutta kyseessä lienee sekaannus paikan nimesä, sillä alueella ei ole sopivia ympäristöjä. Havainto lienee Korkea-Jehkasilta. K. Kari keräsi näytteen Jehkasin lakialueelta (todennäköisesti Korkea-Jehkas) vuonna 1946 (TUR). Uusin havainto on Korkea-Jehkasilta, vuodelta 1965, 960 m mpy. (Federley, H).

Ranunculus glacialis

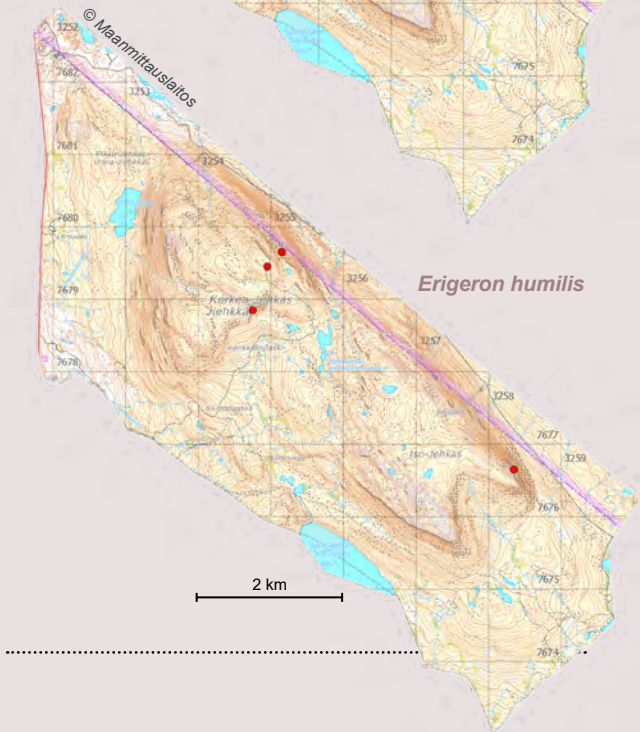
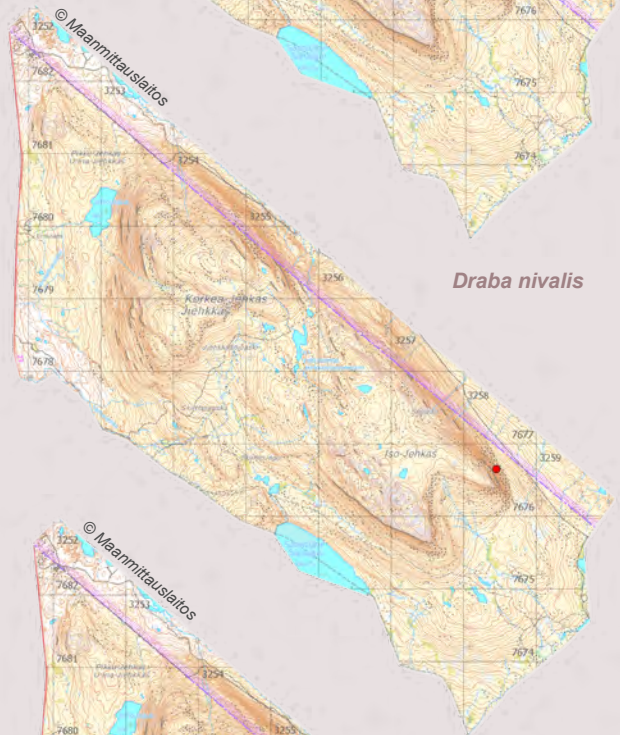
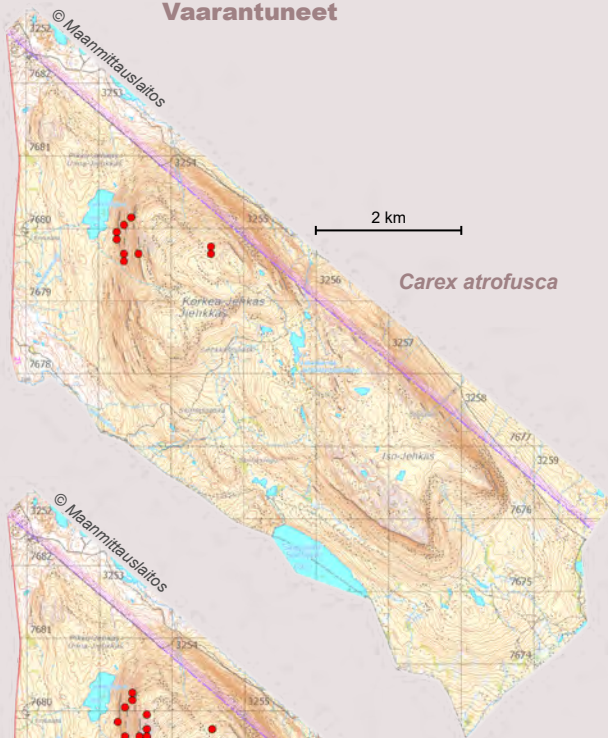
Jääleikkik on ilmoitettu Jehkasilta ensi kerran vuonna 1992 (Virtanen, H-Ark.). Sitä kasvaa etenkin Norjan rajan vastaisilla pahdoilla, mutta kaikkinsa se on löydettävissä sieltä täältä Jehkasin lakialueilta ja myös lounaisosien ylärinteiltä. Kasvupaikat ovt kivikkoisia, pahdoilla on myös valuvetisiä hyllyjä.

Draba lactea, Tuollijehuput 25.7.2010 © H. Väre

Vaarantuneet

Carex fuliginosa, Juhkas 28.6.2018 © H. Väre

Carex atrofusca, Saana 13.7.2007 © H. Väre

Vaarantuneet kasvit

Carex atrofusca

Sysisara havaittiin ensi kerran vuonna 1943 (Cedercreutz, H). Paikka on ilmoitettu epätarkasti, mutta kaikki myöhemmät havainnot (8 ha-ruutua) ovat Korkea-Jehkasin länsirinteen soistumilta. Uusim-

Erigeron humilis, Saana 31.7.2002 © H. Väre

mat havainnot ovat Arto Saikkosen vuonna 2009 tekemiä (Laji.fi). Kasvupaikat ovat kalkkivaikutteisilla valuvetisillä kalliopaljastumien hyllyillä, kosteilla runsasruohoisilla niityillä, 640–820 m mpy.

Carex fuliginosa subsp. misandra

Napanokisara on ilmoitettu vuonna 1912 Jehkasilta (Montell, OULU). Kymmenkunta henkilöä on havainnut sen (16 ha-ruutua), viimeisinnä Kimmo Syrjänen vuonna 2011 (Laji.fi). Kasvupaikat ovat Korkea-Jehkasin kalkkivaikutteisilla länsirinteillä ja lakialueella, sekä Iso-Jehkasin Norjan vastaisella pahdalla. Ne ovat tihkupintaista kalliopaljastumia, kalliohyllyjä ja rinnesoistumia sekä kallioseinämiä, 650–850 m mpy.

Draba glabella

Isokynsimö on ilmoitettu vuonna 1912 Jehkasilta (Montell, TUR). Paikka ei ole tarkennettavissa. Tunnetut kasvupaikat ovat Iso-Jehkasin kaakkoispahdalla, josta on tietoja vuosilta 1987 (Väre ja Virtanen, OULU) ja 2007 (Väre, H-Ark.).

Draba nivalis

Lumikynsimö on ilmoitettu vuonna 1948 Jehkasilta (Jokela, OULU). Paikka ei ole tarkennettavissa. Ainoa tunnettu kasvupaikka on Iso-Jehkasin kaakkoispahdalla, josta on tieto vuodelta 1987 (Väre ja Virtanen, H-Ark.).

Erigeron humilis

Tummakallioinen löytyi Jehkasilta ensi kerran vasta vuonna 1987 (Väre ja Virtanen, OULU). Uudempiä havaintoja on kolme, viimeisin vuodelta 2009. Kasvupaikat ovat Iso- ja Korkea-Jehkasin Norjan vastaisilla pahdoilla, soraisilla vuotomailla ja kalliohyllyillä, 850–950 m mpy.

Draba glabella, Pikku-Malla 28.6.2018 © H. Väre

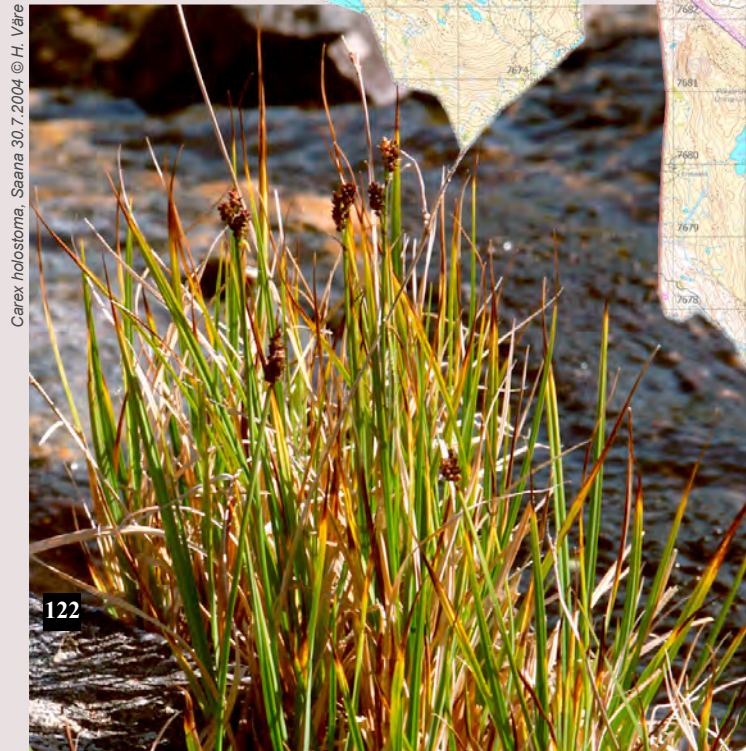
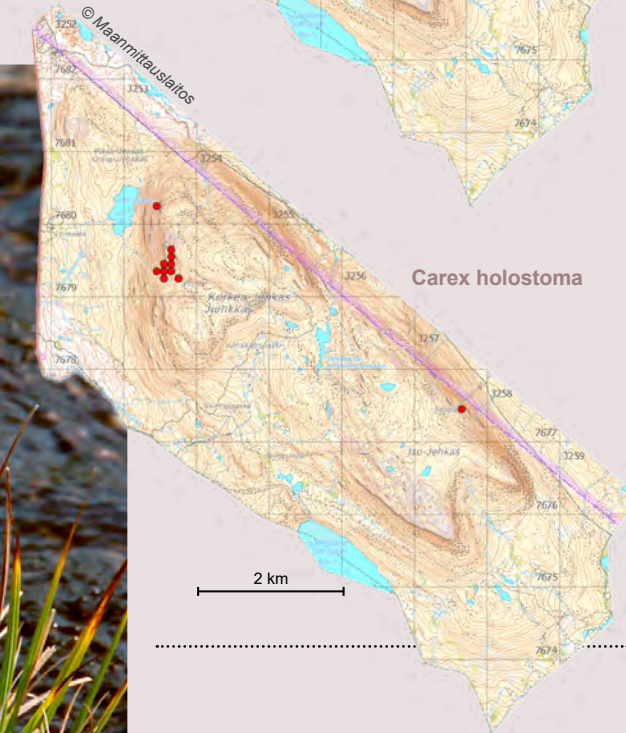
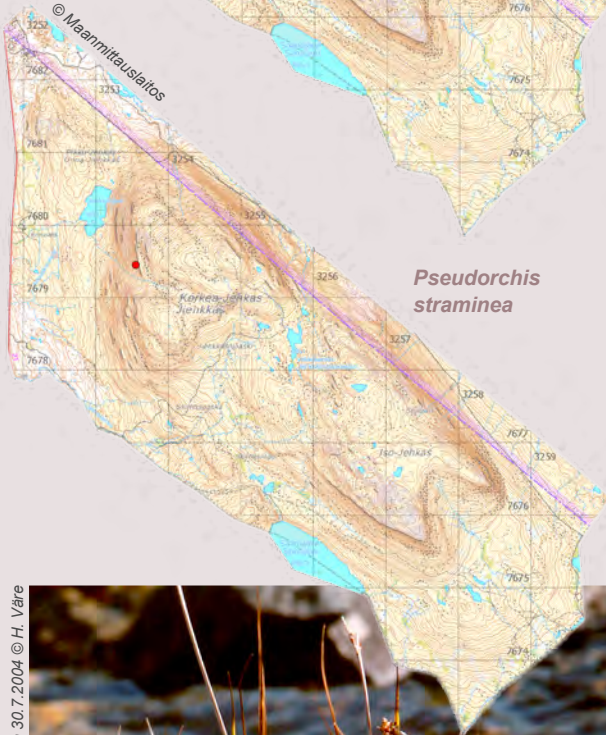
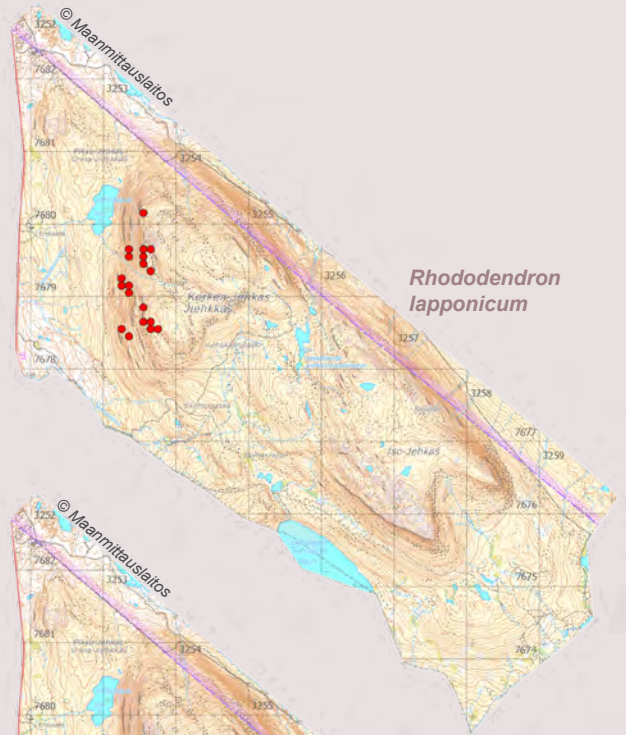
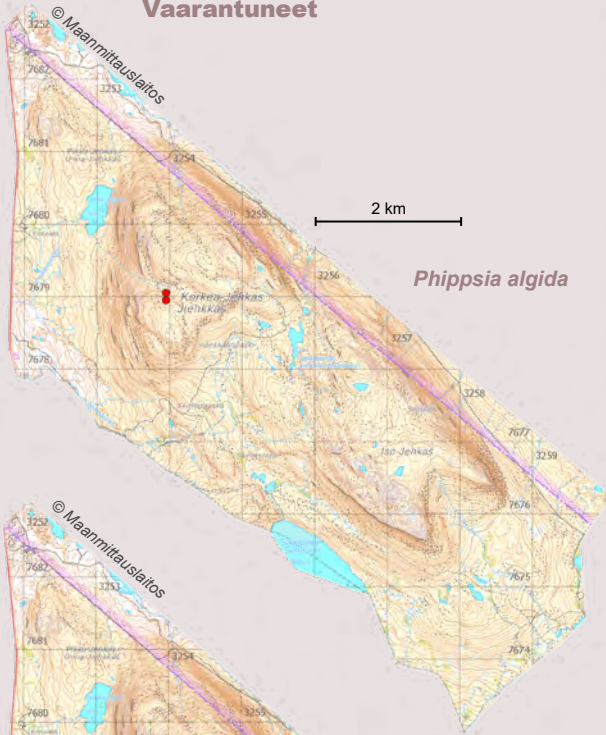

Draba nivalis, Kuonjarvarri 27.7.2004 © H. Väre

Vaarantuneet

Phippsia algida, Ridni 22.7.2011 © H. Väre

Phippsia algida

Tunturihilpi on havaittu Jehkasilta Laji.fi:n mukaan viideltä hehtaariuudulta, joista kaksi hankkeessa *Lumenviipymien kasvillisuusyhteisöjen ja lajiston seurannat uhanalaisuusarvioinnin tukena*. Havaintoja on näytteiden puuttuessa pidettävä epävarmoina. Tunturihilpi kasvaa lakialueilla sulavesistä syntyneiden kausipurojen partaalla noin 850 m mpy.

Pseudorchis straminea

Tunturivalkokämmekä löytyi Jehkasille uutena vuonna 2013 (Amnell, valokuva) Korkea-Jehkasin avoimelta länsirinteeltä. Kilpisjärvellä on kolme kämmekän esiintymiskeskittymää, joista Kilpisjärven välisen Salmivaaran on pienin. Jehkasilla kukki vain yksi yksilö.

Rhododendron lapponicum

Lapinalppiruusu löytyi vasta vuonna 2006 (Lamminpää, L. & T., Laji.fi). Varhaisen kukinnan vuoksi lapinalppiruusu jää helposti ha-

Rhododendron lapponicum, Jehkas 28.6.2018 © H. Väre

vaitsematta. Sitä on löytynyt 17 hehtaariuudulta, kaikki Korkea-Jehkasin kalkkivaikutteiselta länsirinteeltä. Kasvustot ovat alueella nauhamaisena vyöhykkeenä. Viimeisin havainto on vuodelta 2018 (Väre, valokuva). Tämä esiintymisalue on Saanan ohella Käsivarren laajin. Kasvupaikoiksi on ilmoitettu roudan muokkaama lapinvuokkokangas, variksenmarja- ja lapinvuokkokankaan rajalla routiva maa ja kallion reuna märässä paikassa, 709–820 m mpy.

Silene wahlbergella

Pahta-ailakki on löytynyt vuosina 1946 (Kallio, TUR) ja 1959 (Sältin, OULU), Skirhasjohkan eteläpuolelta läheltä Saanajärveä. Siitä ei ole myöhempiä havaintoja.

Direktiivilaji

Carex holostoma

Tundrasara löytyi Jehkasilta vuonna 1988 (Virtanen, Laji.fi). Havainnosta ei ole näytettä, mutta se on [Korkea-]Jehkasin länsirinteen lu-

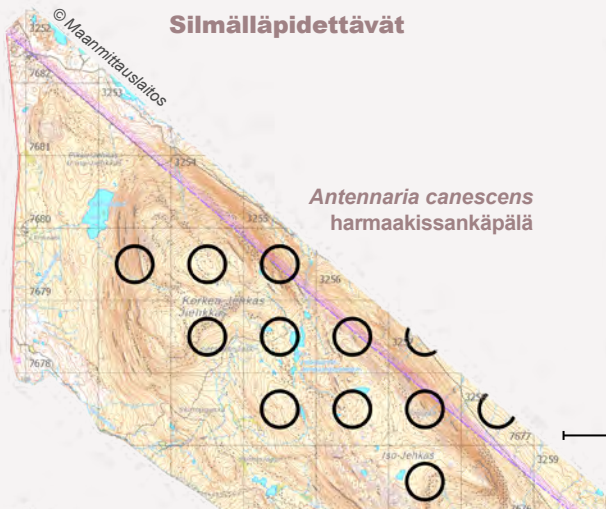
Silene wahlbergella, Saana 16.7.2007 © H. Väre

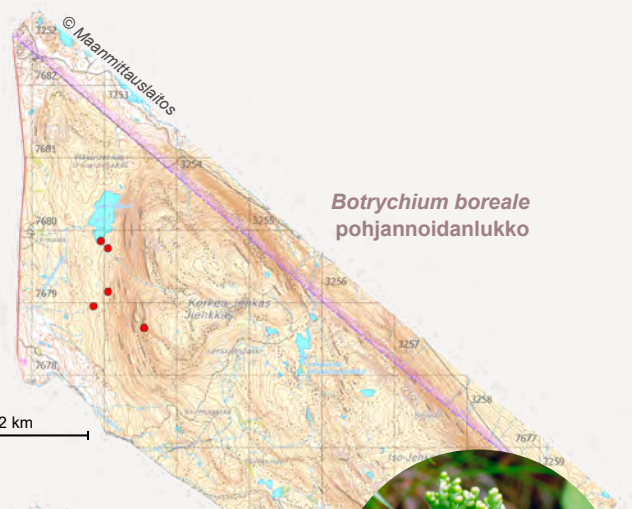
Pseudorchis straminea, Korkea-Jehkas 24.7.2013 © Toni Amnell

menviipymältä. Useimmat havainnot ovat täältä. Uusimmat havainnot ovat Arto Saikkosen vuodelta 2009 (Laji.fi). Useimpia havaintoja ei voi vahvistaa näytteiden puuttuessa. Kasvupaikkoja ovat kostea puronvarren kalliolyly, puron partaan soistunut kallio, valuvetinen kallioporras, roudan muokkaama kangaslaikku kalliopintojen välissä ja matalaruohoniitty ohuella humuskerrostumalla puron rannalla. Iso-Jehkasin ainoa havainto on Norjan vastaiselta pahdalta, valuvetisellä kalliopinnalla olevalta lapinvuokkokankaan laikulta. Kasvupaikat ovat 720–840 m mpy.

Silmälläpidettävät

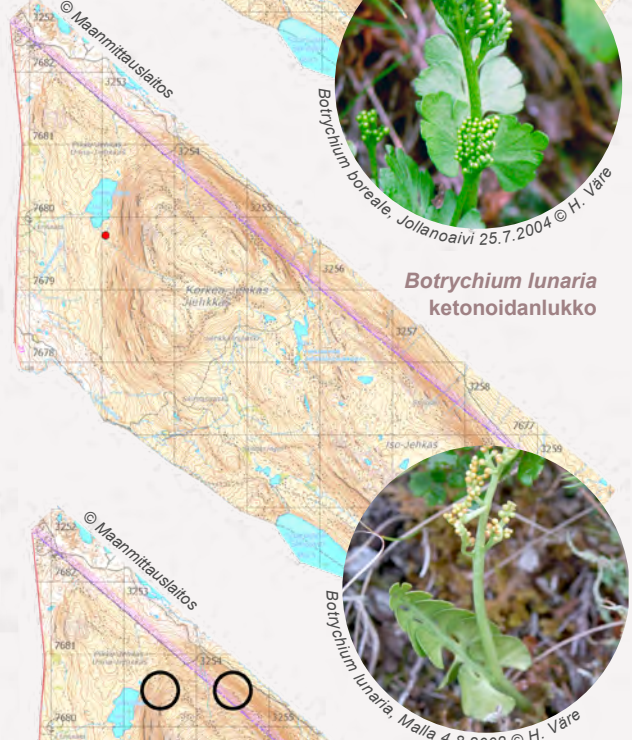
Antennaria canescens
harmaakissankäpälä

Botrychium boreale
pohjannoidanlukko

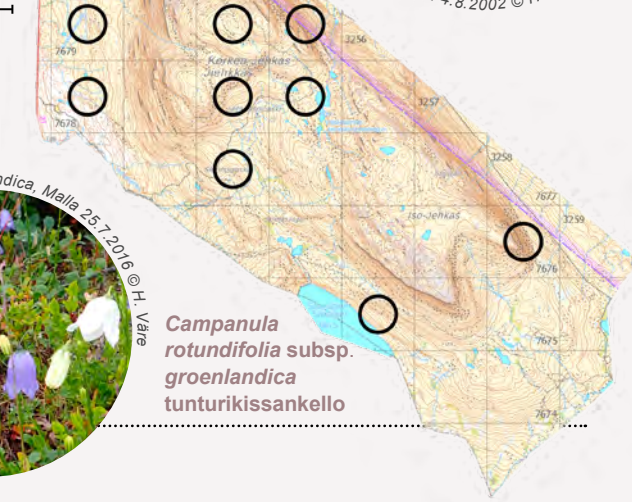
Antennaria canescens, Abisko 6.8.2010 © H. Väre

Botrychium boreale, Jollanoaivi 25.7.2004 © H. Väre

Salix herbacea, Muddelävi 19.7.2005 © H. Väre

Botrychium lunaria, Malla 4.8.2002 © H. Väre

Kaikkissa ruuduissa esiintyvät:
Antennaria dioica, ahokissankäpälä
Cassiope tetragona, liekovarpio,
Diapensia lapponica, uuvana
Harrimanella hypnoides, sammalvarpio
Micranthes stellaris, tähtirikko
Omalotheca supina, lumijäkkärä
Salix herbacea, vaivaispaju
Sibbaldia procumbens, närvänä

Campanula rotundifolia subsp. *groenlandica*, Malla 25.7.2016 © H. Väre

Campanula rotundifolia subsp. *groenlandica*
tunturikissankello

Silmälläpidettävät

Carex atrata
mustasara

Carex atrata, Saara 2.7.2016 © H. Väre

Cerastium nigrescens var. *laxum*
kellohärkki

Cerastium nigrescens, Korkea-Jehkas 17.7.2007 © H. Väre

Carex glacialis
varvassara

2 km

Carex glacialis, Pikku-Malla 28.7.2007 © H. Väre

Coeloglossum
viride
pussikämmekkä

Coeloglossum viride, Pikku-Malla 10.7.2007 © H. Väre

Carex rupestris
kalliosara

2 km

Carex rupestris, Pikku-Malla 28.6.2018 © H. Väre

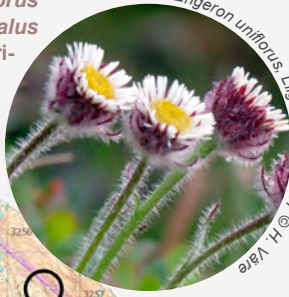
Dryas octopetala
lapinvuokko

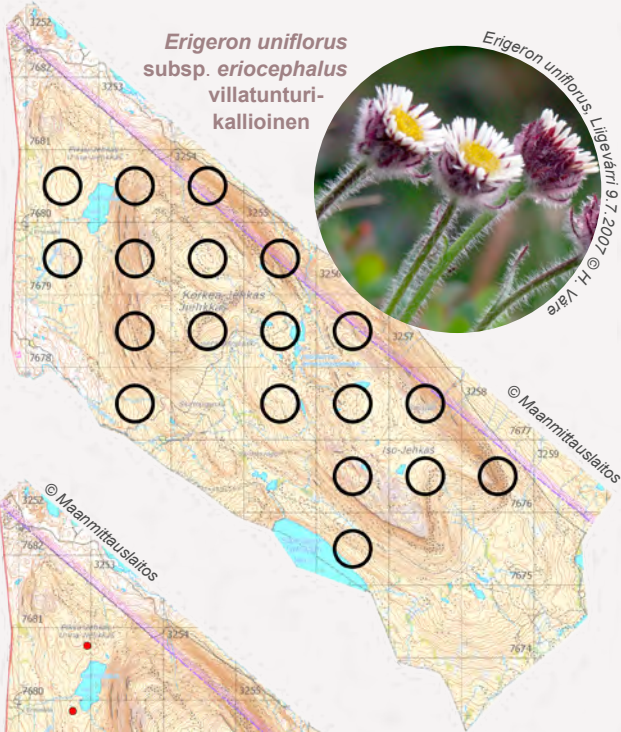
Dryas octopetala, Malla 4.8.2002 © H. Väre

Silmälläpidettävät

Erigeron uniflorus
subsp. *eriocephalus*
villatunturi-
kallioinen

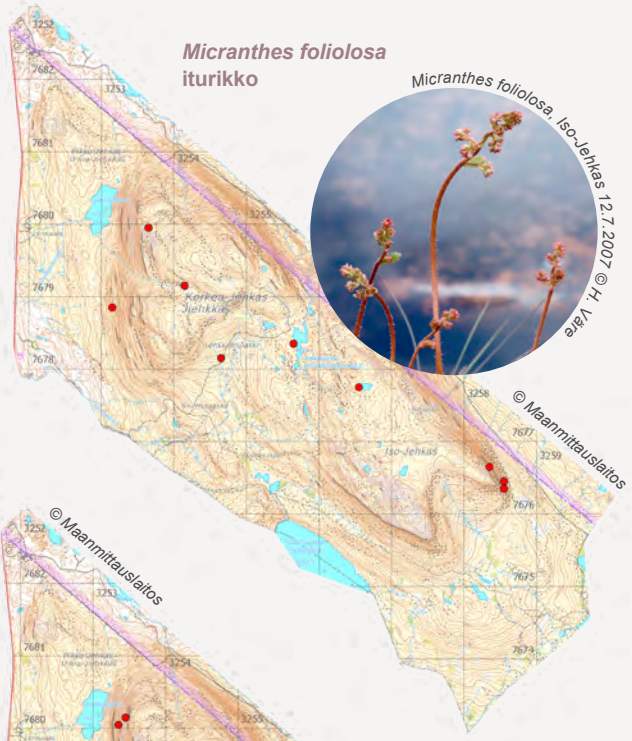
Erigeron uniflorus, Libenäkri 9.7.2007 © H. Väre

Micranthes foliolosa
iturikko

Micranthes foliolosa, Iso-Jehkas 12.7.2007 © H. Väre

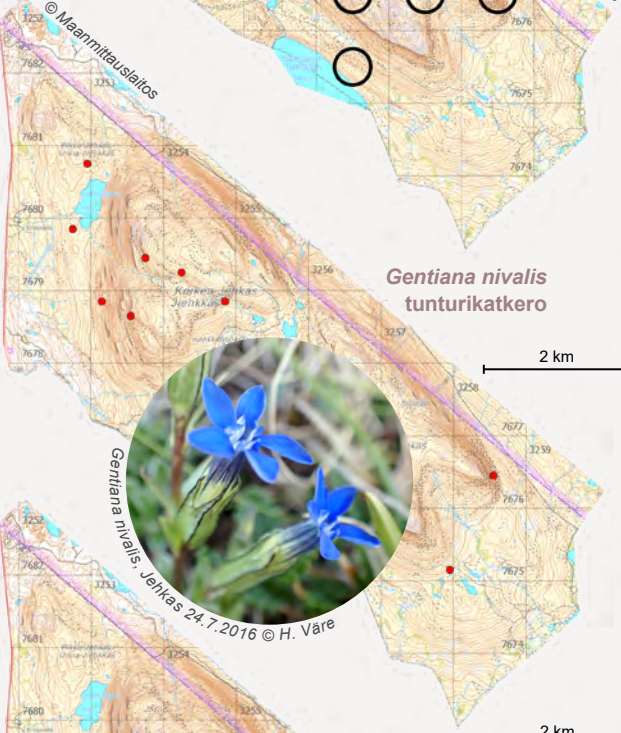

Gentiana nivalis
tunturikatkerö

Gentiana nivalis, Jehkas 24.7.2016 © H. Väre

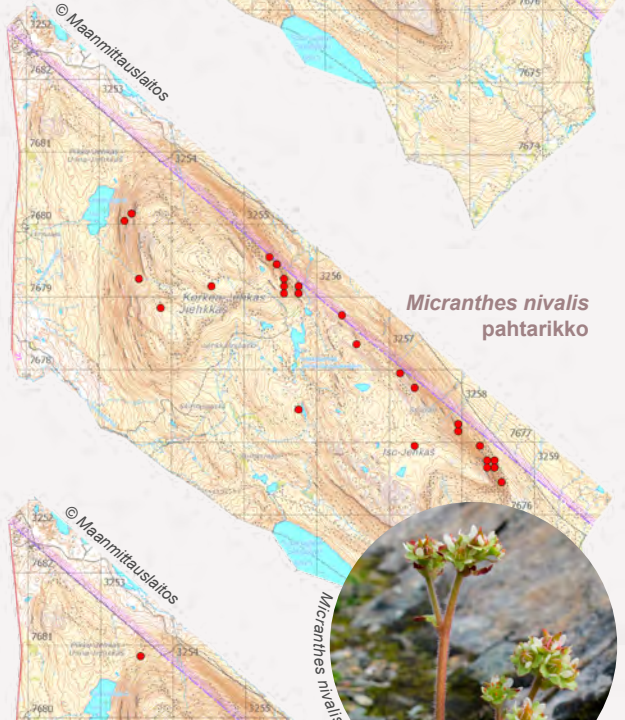
2 km

Micranthes nivalis
pahtarikko

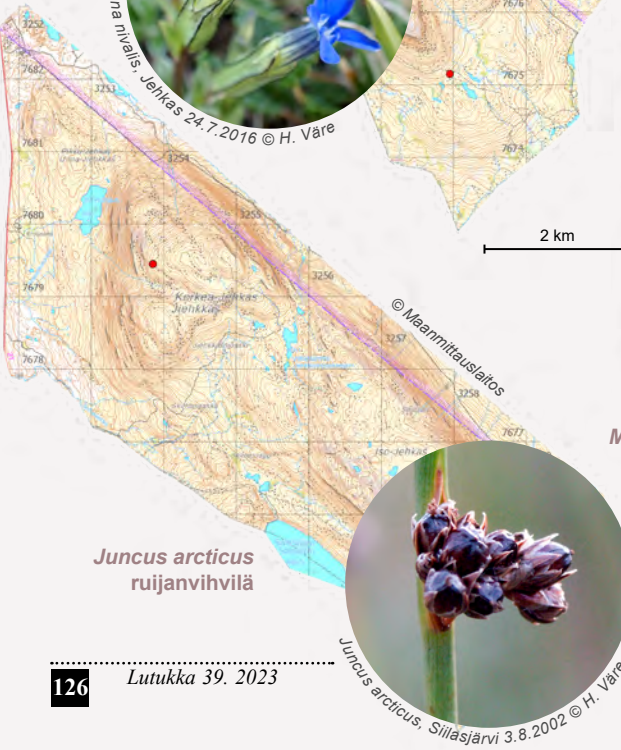
Micranthes nivalis, Kahperus 24.7.2010 © H. Väre

Micranthes
tenuis
lumirikko

Micranthes tenuis, Tuolijärvi 28.7.2010 © H. Väre

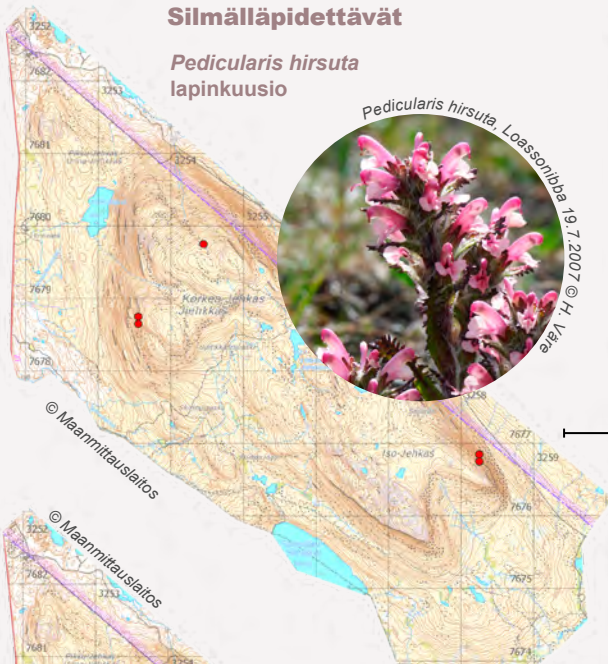
Juncus arcticus
ruijanvihvilä

Juncus arcticus, Siilasjärvi 3.8.2002 © H. Väre

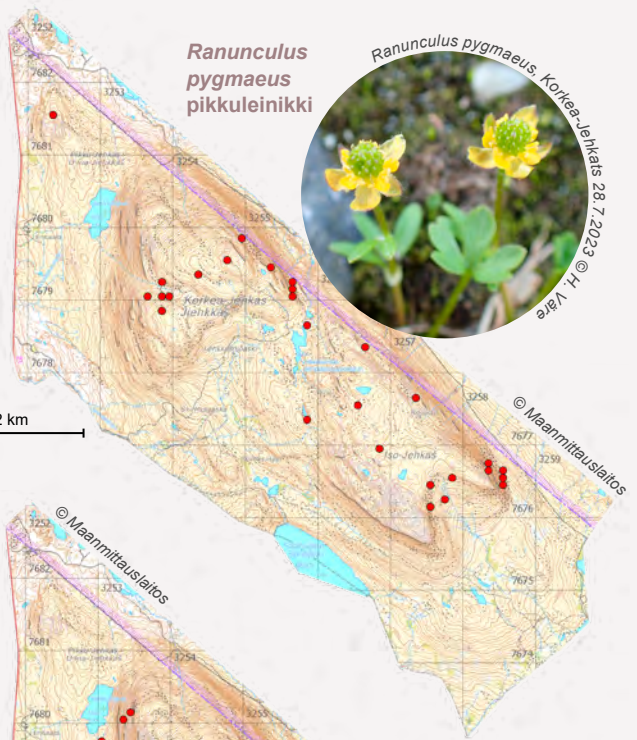
Silmälläpidettävät

Pedicularis hirsuta
lapinkuusio

Pedicularis hirsuta, Loassonlinna 19.7.2007 © H. Väre

Ranunculus pygmaeus
pikkuleinikki

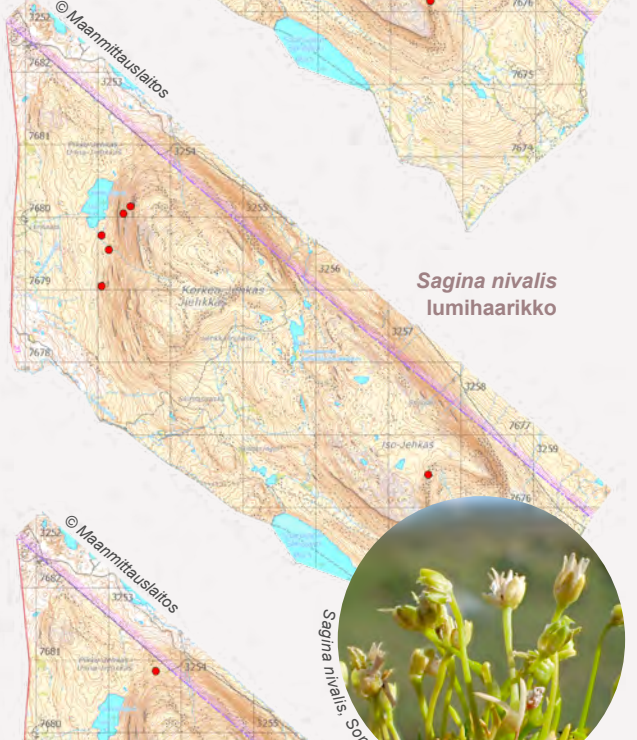
Ranunculus pygmaeus, Korkea-Jehkas 28.7.2023 © H. Väre

Potentilla nivea
vuoripahtahanhikki

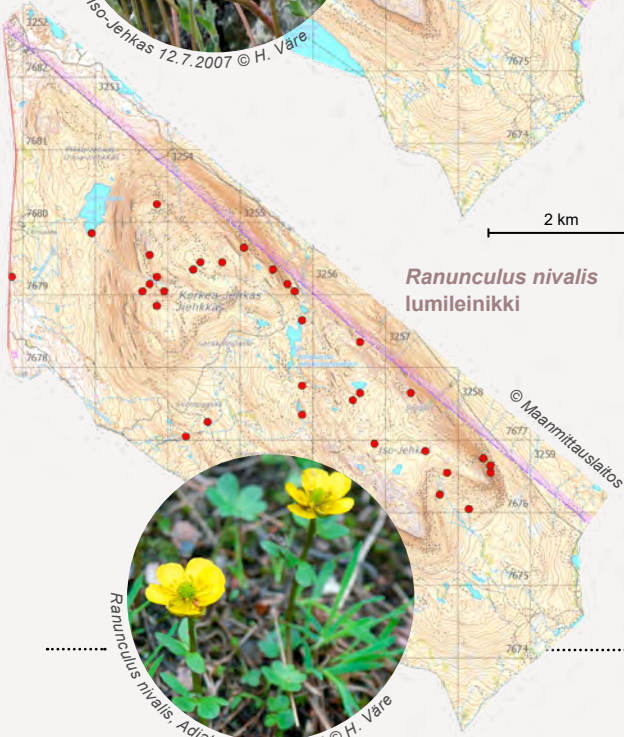
Potentilla nivea, Iso-Jehkas 12.7.2007 © H. Väre

Sagina nivalis
lumihaarikko

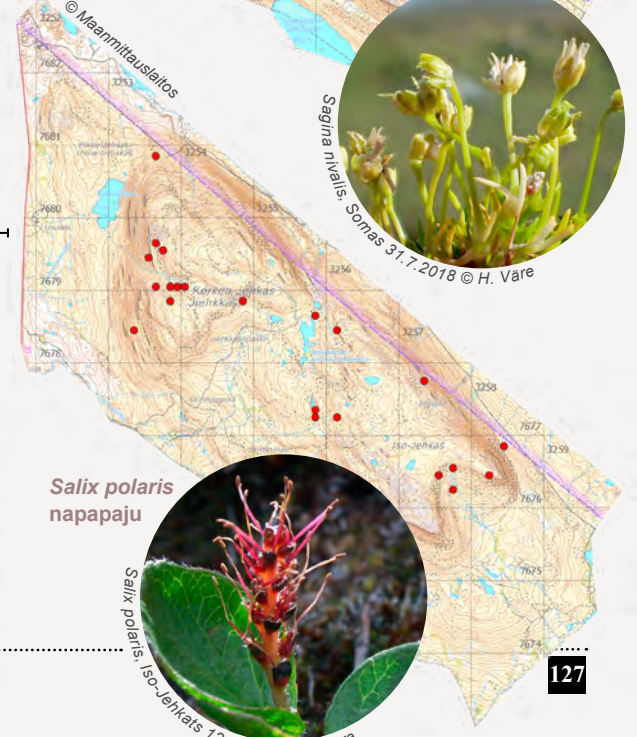
Sagina nivalis, Somas 31.7.2018 © H. Väre

Ranunculus nivalis
lumileinikki

Ranunculus nivalis, Aajatoalvi 20.7.2005 © H. Väre

Salix polaris
napapaju

Salix polaris, Iso-Jehkas 12.7.2007 © H. Väre

Silmälläpidettävät

Salix reticulata
verkkolettipaju

Salix reticulata, Jethkas 28.6.2018 © H. Väre

Saxifraga oppositifolia
sinirikko

Saxifraga oppositifolia, Pikkumalla 28.7.2018 © H. Väre

Saxifraga cernua
nuokkurikko

Saxifraga cernua, Saana 26.7.2005 © H. Väre

Saxifraga rivularis
purorikko

Saxifraga rivularis, Kuonjarvarri 26.2004 © H. Väre

Saxifraga cespitosa
mätäsrikko

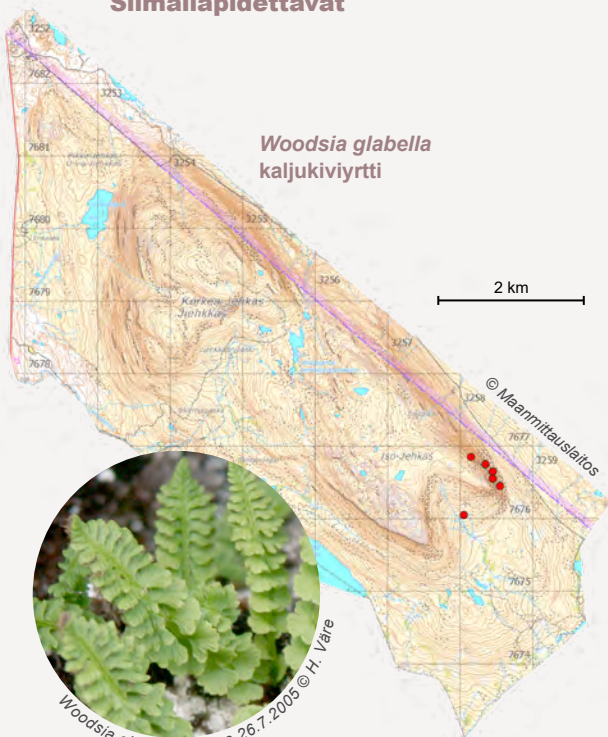
Saxifraga cespitosa, Pikkumalla 28.6.2018 © H. Väre

Silene acaulis
tunturikohokki

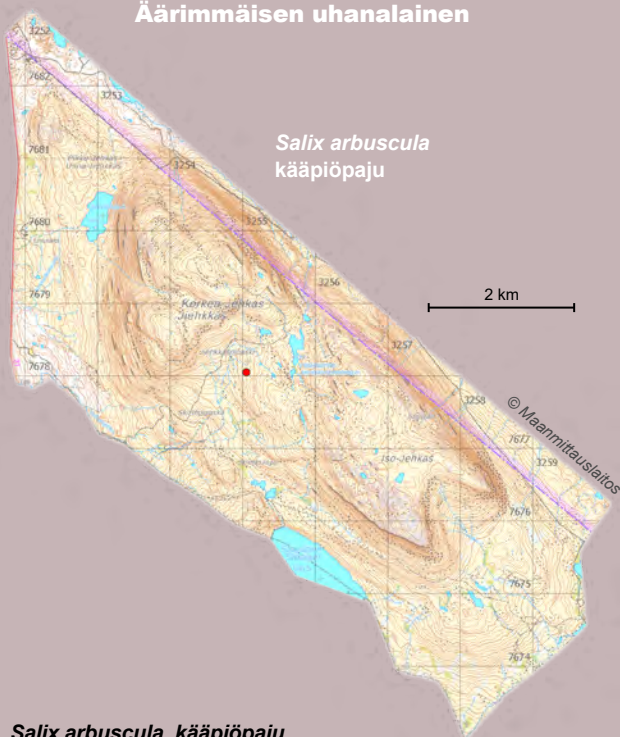

Silene acaulis, Iso-Jethkas 12.7.2007 © H. Väre

Silmälläpidettävät

Äärimmäisen uhanalainen

Salix arbuscula, kääpiöpaju

A. Kopperi on kerännyt kääpiöpajun Jehkasilta vuonna 1930 (H). Kasvupaikkaa eikä löytöpaikan ympäristötyyppiä mainita. Kartan piste on keskellä Jehkasia, mutta se voi siis olla mistä tahansa Jehkasilta.

Norja, Sydneen 24.7.2006 © H. Väre

Kiitokset

Sampsu Lommille karttapalvelusta ja Toni Amnellille tunturivalkokämmekän kuvasta.

Kalliovirta, M., Ryttylä, T., Hæggström, C.-M., Hakalisto, S., Kanerva, T., Koistinen, M., Lammi, A., Lehtelä, M., Rautiainen, V.-P., Rintanen, T., Salonen, V. & Uusitalo, A. 2010: Putkilokasvit. Teoksessa: Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.), Suomen lajiin uhanalaisuus – Punainen kirja 2010: 183–203. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Kurto, A., Lampinen, R., Piirainen, M., Uotila, P., Hämet-Ahti, L., Leikonen, M., Pihlajaniemi, L., Räsänen, J., Sennikov, A., Toivonen, H. & Väre, H. 2020: Putkilokasvit – Tracheophyta. Julkaisussa: Suomen Lajitietokeskus 2020: Lajiluettelo 2019. Suomen Lajitietokeskus, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsingin yliopisto, Helsinki.

Lehtovaara, J.J. 1984: Suomen Kaledonidien rakenteesta. *Geologi* 36(1): 1, 3–9.

Lehtovaara, J.J. 1989: Tectonostratigraphic position of the Finnish Caledonides at the Fennoscandian margin of the northern Scandes. *Bulletin of the Geological Society of Finland* 61: 189–195.

Lehtovaara, J.J. 1995: Kilpisjärven ja Haltin kartta-alueiden kallioperä. Suomen Geologinen Kartta, 1:100 000 lehdet 1823 ja 1842. 64 s. + 2 karttaa. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

Lindberg, H. 1913: Arsredogörelse öfver de botaniska samlingarnas tillväxt 1912–13. *Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora Fennica* 39: 194–196.

Montell, J. 1913: *Antennaria carpatica* i Enontekis. *Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora Fennica* 39: 14–15.

Niskanen, A. K. J., Niittynen, P., Aalto, J., Väre, H. & Luoto, M. 2019: Lost at high latitudes: Arctic and endemic plants under threat as climate warms. *Diversity and Distributions* 25: 809–821.

Pääkkö, E., Mäkelä, K., Saikkonen, A., Tynys, S., Anttonen, M., Johansson, P., Kumpula, J., Mikkola, K., Norokorpi, Y., Suominen, O., Turunen, M., Virtanen, R. & Väre, H. 2019: Tunturit. Teoksessa: Kontula, T. & Rautio, A. (toim.), Suomen luontotyypin uhanalaisuus 2018. Luontotyypin punainen kirja – Osa 2: Luontotyypin kuvaukset: 759–884. Suomen ympäristökeskus & ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Rautiainen, V.-P., Rytteri, T., Kurto, A. & Väre, H. (toim.) 2002: Putkilokasvien uhanalaisuuden arviointi – lajikohtaiset perustelut. *Suomen ympäristö* 592: 1–194.

Rytteri, T., Reinikainen, M., Hægström, C.-A., Hakalisto, S., Hallman, J., Kanerva, T., Kulmala, P., Lampinen, J., Piirainen, M., Rautiainen, V.-P., Rintanen T & Vainio, O. 2019: Putkilokasvit. Teoksessa: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.), *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019*: 182–202. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Väre, H. 2004: Typification of names published by the Finnish botanist Justus Montell. *Annales Botanici Fennici* 41: 435–444.

Väre, H. 2012: Tuntureittemme kissankäpälästä. *Lutukka* 28: 35–48.

Väre, H. & Kaipainen-Väre, H. 2020a: Haldin ja Ridnin ylihäntureiden kasvit. *Lutukka* 36(1): 17–27.

Väre, H. & Kaipainen-Väre, H. 2020b: Mallan alueen kasvit ja kasvillisuus. *Lutukka* 36(2): 75–123.

Väre, H., Kaipainen, H. & Syrjänen, K. 2008: Toskalharji – Enontekiön suuruntureiden aatelia. *Lutukka* 24: 67–83.

Väre, H., Kaipainen-Väre, H. & Syrjänen, K. 2015: Kuonjarvarrin ja lähituntureiden kalkkiylänköjen kasvit. *Lutukka* 31: 99–112.

Väre, H., Kaipainen-Väre, H. & Syrjänen, K. 2016: Ukkosen jumalan tunturissa – Terbmisvärin ja Jolanoavin tuntureiden kasvisto. *Lutukka* 32: 72–84.

Väre, H., Syrjänen, K. & Kaipainen, H. 2010: Porojärvien tunturialueen kasvit. *Lutukka* 26: 103–121.

The flora of Mts. Jehkas in Enontekiö, northwesternmost Finnish Lapland

This article continues a series, in which the floristically most diverse fjelds in Finnish Lapland are introduced. The Jehkas Upland in the Kilpisjärvi area consists of three fjelds, from south to north, Iso-Jehkas ("Large", 955 m a.s.l.), Korkea-Jehkas ("High", 960 m a.s.l.) and Pikku-Jehkas ("Small", 625 m a.s.l.). They are in the limited area of the Finnish Scandes bordering Norway. The area is located at the edge of the geological Kalak-nappe overthrust complex. Most of the area is above the tree line and consists mainly of the low and high oroarctic belts. Lower areas are in the north and have some mountain birch (*Betula pubescens* subsp. *czerepanovii*) forests, while the highest peaks are in the middle oroarctic belt.

Most of these mountains are characterized by rocks which are on the whole moderately basic or acidic. However, Korkea-Jehkas contains some dolomite rocks, and

its western slope is partially paludified. The area resembles the true arctic, with many species having their main distribution area there. In total 227 vascular plant species and 12 hybrids have been found in this 23 km² area.

These include 52 red-listed vascular plants, many of which are arctic-alpine species. Of these one is critically endangered (CR), four are endangered (EN), nine vulnerable (VU) and 38 nearly threatened (NT). In addition, there is one European Union directive species, *Carex holostoma*. A distribution map is presented for all of them, at a scale of one hectare or one square kilometer.

Henry Väre, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvi- ja sientitieteen yksikkö, PL 7, 00014 Helsingin yliopisto. henry.vare@helsinki.fi

Heidi Kaipainen-Väre, Spjutsundintie 283, 01190 Box.

Toullius europaeus. Iso-Jehkas 12.8.2007 © H. Väre